

Isiku põhiõigusi ja -vabadusi piiravate meetmete kohaldamine

- Kriisiolukorra piiravaid meetmeid võib kohaldada kriisiolukorras, st ka eriolukorra, erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra ajal.
- Eriolukorra, erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra piiravaid meetmeid võib kohaldada vastavalt ainult eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal.

Olukord	Piirav meede	Kohaldab	Eelnõu
Kriisiolukord	Kaitseväekohustuslase Eestist lahkumise piiramine Vabariigi Valitsus võib mobilisatsiooni ettevalmistamiseks ja korraldamiseks kehtestada Eestist lahkumise keelu vähemalt 18-aastasele kaitseväekohustuslasele ning sõjaaja ametikohale nimetatud isikule, kui see on vajalik mobilisatsiooni korraldamiseks.	Vabariigi Valitsus	§ 50.
Kriisiolukord	Sideteenuse piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib kriisiolukorra ajal panna sideettevõtjale ettekirjutusega kohustuse piirata lõppkasutajale sideteenuse osutamist või juurdepääsu sidevõrgule, kui see on avalikku korda ähvardava kõrgendatud ohu väljaselgitamiseks või tõrjumiseks või põhiseaduslikku korda või riigi julgeolekut ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 51.
Kriisiolukord	Isikut tõendavate dokumendi kaasaskandmine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib kriisiolukorra ajal kohustada isikut avalikus kohas kaasas kandma isikut tõendavat või muud isikusamasuse tuvastamist võimaldavat dokumenti, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas põhiseaduslikku korda või riigi julgeolekut ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 52.
Kriisiolukord	Liikumispiirang Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib kriisiolukorra ajal ajutiselt keelata isikul teatud territooriumil liikumise või sellelt lahkumise ning kehtestada muid nõudeid ja tingimusi isikute liikumisele avalikus kohas, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeoleku või põhiseadusliku korra kaitseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 53.
Kriisiolukord	Viibimiskeeld Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib kriisiolukorra ajal keelata isiku viibimise teatud kohas, kohustada isikut sellest kohast lahkuma või kohale teatud kaugusele	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 54.

	lähenedesest hoiduma, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeoleku või põhiseadusliku korra kaitseks.		
Kriisiolukord	<p>Teadete ning õigusaktide avaldamise kohustus</p> <p>Vabariigi Valitsus, kriisiolukorra juht, kriisiolukorra lahendamise eest vastutav asutus, samuti nende volitatud isik võivad kriisiolukorra ajal kohustada massiteabevahendi valdajat, elektroonilise side ettevõtjat ning muud isikut avaldama või edastama tasuta, muutmata kujul ja viivitamata või ettenähtud ajal kriisiolukorra lahendamiseks vajalikke teateid ning käesolevas seaduses sätestatud juhul õigusakte.</p>	Vabariigi Valitsus, kriisiolukorra juht, kriisiolukorra lahendamise eest vastutav asutus, samuti nende volitatud isik	§ 57.
Kriisiolukord	<p>Kodanikukohustus</p> <p>Kodanikukohustus on kriisiolukorra ajal töö- või teenistussuhteväline üksikjuhtumil tehtav vajalik töö. Kodanikukohustust ei või rakendada tööandja ja töötaja vahelisest või sellesarnasest suhtest tulenevale tööle. Kodanikukohustuse täitmise eelduseks ei ole erialase väljaõppe või hariduse omamine.</p> <p>Kriisiolukorra ajal võib valitsusasutus või tema volitatud isik füüsilise isiku osas, kes ei täida kriisiülesandega ameti- või töökoha ülesandeid või kelle kriisiolukorra aegsed kohustused ei tulene muust seadusest või halduslepingust, rakendada kodanikukohustust, mis aitab kaasa kriisiolukorra lahendamisele või lahendamise toetamisele või põhiseadusliku institutsiooni toimepidevuse tagamiseks, kui:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kodanikukohustust rakendada sooviv asutus ei saa ise või vabatahtlikuna kaasatud isiku abil õigel ajal või piisavalt tulemuslikult ülesannet täita ja 2) kodanikukohustuse täitmine ei tekita ebaproportsionaalselt suurt ohtu seda täitvale isikule või tema varale ega ole vastuolus isiku muude seadusest tulenevate kohustustega. 	Valitsusasutus või tema volitatud isik	§ 97.
Kriisiolukord	<p>Asja sundkasutusse võtmine ja sundvõõrandamine</p> <p>Kriisiolukorra ajal võib Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Päästeamet, Kaitsevägi või Vabariigi Valitsuse volitatud täidesaatva riigivõimu asutus võtta ajutiselt täidesaatva riigivõimu asutuse kasutusse isiku valduses oleva asja juhul, kui see on vältimatult vajalik ulatusliku evakuatsiooni ja varjumise läbiviimiseks, lisaõppekogunemise läbiviimiseks, rahvusvahelises sõjalises koostöös osalemiseks või kriisiolukorra lahendamiseks või selle lahendamise toetamiseks.</p>	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Päästeamet, Kaitsevägi või Vabariigi Valitsuse	§ 102.

		volitatud täidesaatva riigivõimu asutus	
Eriolukord, erakorraline seisukord, sõjaseisukord	Keelutund Vabariigi Valitsus võib kehtestada eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal kindlaksmääratud ajavahemikus kogu riigis või suures osas riigi territooriumil liikumiskiirangu (edaspidi keelutund), kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeoleku või põhiseadusliku korra kaitseks.	Vabariigi Valitsus	§ 55.
Eriolukord, erakorraline seisukord, sõjaseisukord	Avaliku ürituse ja koosoleku pidamise piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib eriolukorra, erakorralise seisukorra ja sõjaseisukorra ajal keelata inimeste elu ja tervise kaitseks ning avalikku korda ähvardava ohu ennetamiseks või tõrjumiseks avalike ürituste ja koosolekute pidamise, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 56.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Kriisiülesande täitmiseks vajaliku töökohustusega isiku Eestist lahkumise piiramine Vabariigi Valitsus võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal kehtestada Eestist lahkumise keelu kriisiülesande täitmiseks vajaliku töökohustusega isikule, kui tema Eestis viibimine on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus	§ 60.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Ühingu ja sihtasutuse tegevuse peatamine Vabariigi Valitsus võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal peatada osaliselt või täielikult äriühingu, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtja, mittetulundusühingu või sihtasutuse tegevuse või kehtestada nende tegevusele tingimusi, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus	§ 61.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Ühingu ja sihtasutuse tegevuse peatamine Erakonna ning töötajate ja tööandjate ühingu tegevuse peatamise otsustab Riigikohus Vabariigi Valitsuse taotlusel viivitamata põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seaduses sätestatud korras.	Riigikohus	§ 61.

Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Majandustegevuse piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal keelata osaliselt või täielikult teatud liiki või teatud tunnustele vastavate teenuste osutamise ning vallasasjade tootmise ja müügi, vallasasjade riiki sisseveo ja väljaveo riigist või teatud piirkonnast ning kehtestada tingimusi nimetatud teenuste osutamisele või vallasasjade tootmisele ja müügile ning riiki sisse- ja väljaveole, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks. Vallasasja müügi piiramise korral võib muu hulgas kehtestada koguselisi piiranguid, samuti piiranguid müügi aja ja viisi ning üldiste tunnuste alusel kindlaksmääratud isikute kohta, kellele vallasasja müüa võib.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 62.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Majandustegevuse piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal kehtestada müüdavate vallasasjade kogused, sundhinnad ja muud vajalikud tingimused ning kehtestada nende müügi erikorra, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas põhiseaduslikku korda või riigi julgeolekut ähvardava ohu tõrjumiseks ning elanikkonnakaitse ja ühiskonna toimimise tagamiseks. Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister võib kehtestada erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal vallasasjade ostueesõiguse riigi kasuks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud minister	§ 62.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Streikide ja töösulgude keelamine Vabariigi Valitsus võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal keelata streigid ja töösulud või keelata nende korraldamise sõltumata asutusest ja organisatsioonist, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas põhiseaduslikku korda või riigi julgeolekut ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus	§ 63.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Teabe levitamise keelamine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal keelata teabe sõnas, trükis, pildis või muul viisil levitamise, kui see on vajalik riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 64.

Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Meediateenuse osutamise ja ajakirjandusväljaande väljaandmise piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal keelata osaliselt või täielikult meediateenuse osutamise ja ajakirjandusväljaande väljaandmise, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 65.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Teabele juurdepääsu piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal piirata juurdepääsu teabele, mida avaliku teabe seaduse alusel ei või tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 66.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Sidevahendite kasutamise piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal piirata sidevahendite kasutamist, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.	Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan	§ 67.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	Sõnumisaladuse ning kodu, perekonna- ja eraelu puutumatusse õiguse piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitusel Politsei- ja Piirivalveamet, julgeolekuasutus või Kaitsevägi võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal piirata isiku sõnumisaladuse õigust, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks. Meetme kohaldamisel võib: 1) vaadata läbi postisaadetist; 2) kuulata või vaadata pealt või salvestada elektroonilise side võrgu kaudu edastatavat sõnumit või muud teavet; 3) kuulata või vaadata pealt või salvestada muul viisil edastatavat teavet.	Vabariigi Valitsus või tema volitusel Politsei- ja Piirivalveamet, julgeolekuasutus või Kaitsevägi <u>halduskohtu loal</u>	§ 68.
Erakorraline seisukord või	Sõnumisaladuse ning kodu, perekonna- ja eraelu puutumatusse õiguse piiramine Vabariigi Valitsus või tema volitusel Politsei- ja Piirivalveamet, julgeolekuasutus või Kaitsevägi võib erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal piirata isiku õigust kodu, perekonna- või eraelu puutumatusse, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks,	Vabariigi Valitsus või tema volitusel Politsei- ja Piirivalveamet,	§ 68.

Sõjaseisukord	<p>sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava tõrjumiseks. Meetme kohaldamisel võib:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) isikut, asja või paikkonda varjatult jälgida; 2) isiku samasust varjatult tuvastada; 3) koguda elektroonilise side võrgu kaudu edastatavate sõnumite edastamise fakti, kestuse, viisi ja vormi ning edastaja või vastuvõtja isikuandmete ja asukoha kohta andmeid; 4) varjatult siseneda ruumi, hoonesse, piirdega alale, sõidukisse või arvutisüsteemi teabe varjatud kogumiseks, salvestamiseks või selleks vajalike tehniliste abivahendite paigaldamiseks ja eemaldamiseks; 5) asja varjatult läbi vaadata ning vajaduse korral seda varjatult muuta, rikkuda või asendada. 	<p>julgeolekuasutus või Kaitsevägi</p> <p><u>Varjatud sisenemine halduskohtu loal</u></p>	
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	<p>Valdusesse sisenemine ja selle läbivaatus</p> <p>Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan võib otsustada ruumi, hoonesse või piirdega alale sisenemise ja selle läbivaatamise valdaja nõusolekuta ja teadmiseda, kui see on vajalik kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi julgeolekut või põhiseaduslikku korda ähvardava ohu tõrjumiseks.</p> <p>Vabariigi Valitsuse volitatud haldusorgan võib valduse läbi vaadata ilma halduskohtu loata. Sellisel juhul on haldusorgan kohustatud loa taotlema tagantjärele. Kohtunik otsustab valduse läbivaatuseks loa andmise või selle pikendamise halduskohtumenetluse seadustikus haldustoiminguks loa andmiseks ettenähtud korras. Kui kohus keeldub loa andmisest, on haldusorgan kohustatud viivitamata lõpetama valduse läbivaatuse.</p>	<p>Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan</p> <p><u>Valduse läbivaatus halduskohtu loal</u></p>	§ 71.
Erakorraline seisukord või Sõjaseisukord	<p>Hüvitiste ja toetuste vähendamine ja maksmise peatamine</p> <p>Kui erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal, sealhulgas riigi eelarvelise jätkusuutlikkuse tagamiseks, on vaja kasutada täiendavaid riigi rahalisi vahendeid, võib Vabariigi Valitsus kriisiolukorra lahendamiseks korraldusega vähendada järgmiste hüvitiste ja toetuste suurust või peatada nende maksmise:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pension, mida makstakse riikliku pensionikindlustuse seaduse või muu seaduse alusel; 2) toimetulekutoetus, mida makstakse sotsiaalhoolekande seaduse alusel; 3) vanemahüvitis, mida makstakse perehüvitiste seaduse alusel; 4) töövõimetoetus, mida makstakse töövõimetoetuse seaduse alusel; 5) töötuskindlustushüvitis, mida makstakse töötuskindlustuse seaduse alusel; 6) töötutoetus, mida makstakse tööturumeetmete seaduse alusel; 7) ajutise töövõimetus hüvitised, mida makstakse ravikindlustuse seaduse alusel; 	<p>Vabariigi Valitsus või tema volitatud haldusorgan</p>	§ 72.

8) tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud kahjuhüvitis, mida makstakse töötervishoiu ja tööohutuse seaduse alusel;

9) muud riigieelarvest makstavad toetused ja hüvitised.

- Punktides 1–8 nimetatud hüvitiste ja toetuste suurust võib vähendada riigieelarves sätestatud toimetulekupiirini.
- Punktis 9 nimetatud hüvitisi ja toetusi võib maksta kuni 50 protsendi võrra vähendatuna.
- Hüvitiste ja toetuste maksmise võib peatada, kui eelmiste meetmete rakendamise järel on jätkuvalt vaja kasutada täiendavaid riigi rahalisi vahendeid kriisiolukorra lahendamiseks, sealhulgas riigi eelarvelise jätkusuutlikkuse tagamiseks.